

Kirkerådet
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

Dato: 06.09.2016

Vår ref: 16/1911 - 5 NMF (16/27995)

Deres ref:

Tunsberg biskops høringsvar om vigselsturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par

1. Mener dere at liturgiforslagene (Ordning for vigsel og vigselsturgi og forbønnssturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par/) svarer godt til Kirkemøtets vedtak (KM sak 17/16)?

Ja, det samsvarer med KM's vedtak i sak 17/16. Et viktig premiss i vedtakets pkt 3: «utarbeides tilsvarende liturgier» er blitt fulgt opp. I vedtakets pkt 4 het det: «Et mindretall i Kirkemøtet ønsker ikke kirkelig vigsel av likekjønnede par fordi det skrider mot deres forståelse av ekteskapet». Tunsberg biskop har tidligere bekreftet at han tilhører dette mindretallet.

2. Er dere enige i å kalle ordningen «Vigselsordning for likekjønnede og ulikekjønnede par» / «Vigselsordning for likekjønna og ulikekjønna par»? Gi eventuelt forslag til en annen benevnelse.

Dette synes å være et altfor komplisert navn, og det må arbeides for å finne en benevnelse som er enklere. Det kan f.eks. være: «Vigselssturgi 2017» med undertittel som foreslått, - eller subsidiært «Vigselssturgi alternativ II». Det må arbeides for å unngå at liturgiene får betegnelser som «den gamle» og «den nye» vigselssturgien.

3. Almennelige bestemmelser (s 1-2).

Spørsmålet om avgjørelsesmyndighet ved valg av liturgi for ulikekjønnede par er viktig. Dette kan skape lokale konflikter, - eksempelvis der et brudepar ønsker «Vigselssturgi 2017», mens presten ikke gjør det. Tillegget som foreslås: «Forrettende prest har avgjørelsesmyndighet når det gjelder bruk av denne liturgien, jf. Tjenesteordning for menighetsprester, § 7», - blir derfor helt nødvendig. Men motsatt situasjon er like tenkelig, nemlig at presten er den som ønsker å bruke «Vigselssturgi 2017» mens brud og brudgom ikke ønsker. For meg blir det da et viktig prinsipp at brudeparets ønske om bruk av nåværende vigselssturgi for kvinne og mann må ivaretas. Dette vil kreve et tillegg i teksten.

Forslag: «Ved ønske om bruk av «Vigselsliturgi 2017» for ulikekjønnede par forutsettes enighet mellom forrettende prest og brudeparet.»

Når det gjelder benevningene støtter jeg at «brudeparet» blir skiftet ut med «paret».

4. Den innledende teksten eller til punktene 1, 2 og 3 i forslaget til vigselsliturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par?

Forslaget støttes.

5. De innledende ordene under punkt 4 Skriftlesninger («Gud har skapt oss [...] stå ved hverandres side livet ut»)?

Den foreslåtte tekst: «Når to mennesker velger å leve sammen i ekteskap, stadfester Gud dette fellesskapet med sin velsignelse» - må etter min mening endres fordi forutsetningene for prinsippet om «tilsvarende liturgier» på dette punkt ikke lenger er tilstede.

Nåværende liturgis innledningsord til de to skriftlesninger (fundamentalord) er formet som en parafrasering av Matt 19,4-6 og 1. Mos. 1, 27-28a. «Han har ordnet det slik at mann og kvinne skal være ett og stadfestet dette fellesskapet med sin velsignelse.» Formuleringen «ordnet det» og «stadfestet dette» i fortid/perfektum viser til Guds ordnende og stadfestende handling i 1. Mos.1, og knytter seg uløselig til de påfølgende skriftsteder, - og utledes av disse.

Når disse skriftsteder i forslaget av naturlige grunner ikke kan benyttes i denne liturgien,- virker det umulig å bruke verbet «stadfeste» i presens med Gud som subjekt på dette sted. Her er ingen skriftord som kan fungere som naturlige paralleller til 1. Mos. 1 og Matt. 19. Selv om NFG understreker at slike fundamentalord i utgangspunktet ikke er nødvendig for denne liturgien, kan en ikke innføre liturgiske formuleringer som ikke står i nøye sammenheng til de bibelord formuleringene relaterer seg til. I motsetning til nåværende liturgi fokuserer forslagets innledningsord på det valg det enkelte par har foretatt seg, og ikke på fundamentalord om ekteskapet som innstiftet av Gud. Ut fra dette perspektiv må det bli mer riktig og naturlig ikke å gjøre Gud til subjekt, men at det er vi som stadfester dette fellesskap og ber om Guds velsignelse over det..

Forslag til formulering kan derfor være: «Når to mennesker velger å leve sammen i ekteskap stadfester vi dette fellesskap ved å be om Guds velsignelse.» Dette samsvarer også best med den grunnforståelse av ekteskapet som denne vigselsliturgien bygger på, nemlig en utvidet forståelse av ekteskapet uten å måtte vise til fundamentalord. Da vil verbet «stadfester» liturgisk peke bakover til innledningsordene i *punkt 2 Inngangsord* og fremover til innledningen i *punkt 7*, med sin formulering: «Kom nå fram til Herrens alter, så vi kan høre deres løfter til hverandre og be om Guds velsignelse over dere og over hjemmet deres».

6. Forslaget til to obligatoriske skriftlesninger og at disse skal være Sal 36,6-10 og 1 Joh 4,7-12? Angi eventuelle andre forslag til lesninger.

Jeg gir min tilslutning til valget av Salme 36,6-10,- men mener at teksten fra 1. Johannes brev 4, 7-12 er uegnet. Førstnevnte tekst har et tydelig fokus på lovprisning av Gud og hans kjærlighet til oss. Sistnevnte har et like klart fokus, nemlig på kristne søskens kjærlighet til hverandre, og hvordan Guds kjærlighet i Jesus Kristus skaper nestekjærlighet. I denne teksten blir det derfor mye som blir svært komplisert når denne kjærlighet skal appliseres på ektefellers spesielle kjærlighetsforhold til hverandre. «Hver den som elsker er født av Gud og kjenner Gud» kan oppfattes som forvirrende utsagn inn i denne kontekst. Det samme gjelder: «Dersom vi elsker hverandre blir Gud i oss!». Og ikke minst: «Den som ikke elsker har aldri kjent Gud»,- særlig på bakgrunn av samlivsbrudd i parets tidligere relasjoner eller skilsmisse hos familie og venner som er tilstede. Det norske verbet «elske» kan her bli svært forvirrende når brukes vekselvis på denne måte.

Noen vil hevde at 1. Korinterbrev 13 («Kjærlighetens høysang») kan være en god erstatning. Heller ikke det vil jeg tilrå,- da dette primært er en beskrivelse av den ultimate kjærlighet fra Kristus selv. «Å utholde alt og tåle alt» er heller ingen naturlig applikasjon på kjærligheten mellom ektefeller.

Jeg blir derfor stående ved teksten i Kolosserbrevet 3, 12b-14 (som er siste tekst i tekstforslagene) som den best egnede tekst ved den obligatoriske lesningen i tillegg til Salme 36. Selv om denne tekst også er rettet mot menighetsmedlemmer (i Kolossæ), - så er dette likevel av en helt annen karakter enn ordene om kjærlighet i 1. Joh. brev 4.

Hva angår innledningsordene til videre lesninger, ser jeg ingen grunn til å endre disse fra «La oss videre høre fra Guds ord» til «La oss høre hva Guds ord sier om kjærlighet og troskap». Enda mindre på bakgrunn av målsettingen om «å utarbeide tilsvarende liturgier».

7. Punkt 7 Ekteskapsinngåelse.

Ingen kommentarer.

8. Punktene 8 – 13 (Overrekkelse av ringer, forbønn, musikk/symbolhandlinger, salme, velsignelse, utgang).

Jeg har gjennomgått de foreslåtte «bønnesalmer» (mens brudeparet kneler), der nye salmeforslag er tatt inn fra NoS 2013. Her merker jeg meg salmen nr 652,- og undrer meg over dette forslag da vers 2 synes svært lite egnet ved vigsel av likekjønnede med sitt fokus mot barna som skal bli født. Salmeforslaget må i det minste markeres tydelig med v. 1.

9. Det er lagt til 4 nye skriftlesningene som en kan velge å lese. Bør noe tas ut og/eller andre skriftlesninger tas inn?

Jeg synes bare de to tidligere tekster fra 1. Mos 1 og Matt. 19 bør komme med her. Disse er helt nødvendige hvis liturgien også skal kunne brukes av ulikekjønnede. Teksten fra 1. Mos. 2, 18-20 avsluttes med en setning som ikke gir mening,- og har dessuten lengre skildringer om dyr og fugler som mannen gir navn. En tekst det må være vanskelig å relatere seg til i en

bryllupssammenheng. Skriftstedet fra Ruts bok handler om Ruts ord til sin svigermor. Å bruke disse ord i forbindelse med en vigsel virker søkt.

10. *Forbønsliturgi* for likekjønnede og ulikekjønnede par.

De kommentarer som er gitt ovenfor gjelder også for forbønnshandlingen

11. Andre kommentar

Etter mitt skjønn er det avgjørende at vi møter mennesker med forutsigbarhet og respekt, samtidig som vi viser det samme overfor kirkens medarbeidere uavhengig av deres teologiske posisjon. Med disse justeringene er det mitt håp at dette vil skje.

Tønsberg 07.09.2016,

Per Arne Dahl
biskop